

MONITORING PRÁVNÝCH PREDPISOV

26.6.2026 - Branislav Balušinský | Advokátska kancelária RELEVANS s. r. o.

Prinášame Vám prehľad aktuálnych a pripravovaných legislatívnych zmien, ktoré môžu mať vplyv na Vaše podnikanie. Nižšie uvedené predstavuje iba stručné zhrnutie podľa údajov dostupných v čase prípravy textu a nenahrádza právne poradenstvo. Pre komplexné posúdenie predmetnej problematiky nás neváhajte kontaktovať.

OBČIANSKE PRÁVO

Novela civilného sporového poriadku

Doterajšia právna úprava rozsudku pre zmeškanie (tzv. kontumačného rozsudku) rozlišovala medzi procesnou pasivitou žalovaného a žalobcu, najmä pokiaľ ide o povinnosť súdu rozhodnúť týmto typom rozsudku. Zatiaľ čo pri procesnej pasivite žalovaného (§ 273 CSP) disponoval súd aj diskrečnou právomocou vydať rozsudok pre zmeškanie, pri procesnej pasivite žalobcu (§ 274 CSP) bol súd povinný vydať rozsudok pre zmeškanie za predpokladu, že boli kumulatívne splnené zákonom ustanovené podmienky.

Práve právna úprava rozsudku pre zmeškanie žalobcu prešla významnou zmenou. Po novom už súd nebude mať povinnosť, ale iba možnosť rozhodnúť rozsudkom pre zmeškanie aj v prípade procesnej pasivity žalobcu. Zákonodarca túto zmenu odôvodňuje najmä neprimeranou prísnosťou doterajšej úpravy, keď na vydanie rozsudku pre zmeškanie postačovalo napríklad jednorazové nedostavenie sa žalobcu na pojednávanie, a to aj napriek jeho predchádzajúcej procesnej aktivite.

Súd tak bude môcť pri rozhodovaní zohľadniť doterajšie procesné správanie žalobcu, okolnosti konkrétneho prípadu a ďalšie relevantné faktory a následne posúdiť, či sú splnené predpoklady na vydanie rozsudku pre zmeškanie.

Významná zmena sa týka aj doručovania rozsudku pre zmeškanie, avšak len v prípadoch, keď je žalovaným fyzická osoba bez právneho zastúpenia. V takom prípade sa neuplatní elektronické doručovanie do elektronickej schránky a rozsudok sa bude doručovať v listinnej podobe. Cieľom tejto úpravy je posilniť procesné postavenie fyzických osôb, ktoré nevyužívajú právnu pomoc, najmä vzhľadom na závažné právne dôsledky spojené s vydaním rozsudku pre zmeškanie.

Ak je žalovaným štát, právnická osoba alebo orgán verejnej moci, naďalej sa bude uplatňovať doterajší režim doručovania rozsudku pre zmeškanie prostredníctvom elektronickej schránky.

Novela CSP zároveň posilňuje ochranu v sporoch so slabšou stranou, konkrétne osôb zapojených do verejnej účasti. V tejto oblasti predstavuje transpozíciu smernice Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) o ochrane osôb zapojených do verejnej účasti pred zjavne neopodstatnenými nárokmi alebo zneužívajúcimi súdnymi konaniami (tzv. anti-SLAPP smernica).

Nová právna úprava umožňuje súdu už v skorom štádiu konania posúdiť, či žaloba nesleduje cieľ zastrašiť alebo odradiť od verejnej účasti, a v prípade splnenia zákonných podmienok ju urýchlene odmietnuť. Slabšia strana môže zároveň navrhnúť, aby súd uložil povinnosť zložiť zábezpeku na náhradu škody alebo inej ujmy, ako aj preddavok na náhradu trov konania, pričom ich výšku určí súd podľa okolností konkrétneho prípadu.

Prostredníctvom týchto mechanizmov sa má zabezpečiť účinnejšia ochrana jednotlivcov a občianskych združení pred zneužívajúcimi žalobami zo strany ekonomicky silnejších subjektov, ako aj

ochrana práva na prístup k informáciám a podporu občianskej angažovanosti, vrátane environmentálnej participácie. Novelu CSP už podpísal aj prezident SR Peter Pellegrini a účinnosť nadobudne 15. júla 2026.

Viac o novele CSP nájdete TU.

SPRÁVNE PRÁVO

Novela zákona o cestnej premávke

Národná rada SR schválila rozsiahlu novelu zákona o cestnej premávke, ktorá prináša viaceré zmeny zamerané na zvýšenie bezpečnosti na cestách, ochranu zraniteľných účastníkov cestnej premávky a skvalitnenie prípravy budúcich vodičov.

Jednou z najvýznamnejších zmien je sprísnenie sankcií za závažné prekročenie najvyššej dovolenej rýchlosti. V prípade prekročenia rýchlosti v obci o viac ako 50 km/h sa zvyšujú pokuty ukladané v riadnom aj blokovom konaní. V riadnom konaní sa pokuty zvyšujú o 300 eur a v blokovom konaní o 250 eur.

(zdroj: Ministerstvo vnútra SR)

Novela sa dotkne aj chodcov. Po novom bude v zákone výslovne zakotvený zákaz používania mobilných telefónov a iných elektronických zariadení pri prechádzaní cez priechod pre chodcov. Zmeny sa týkajú aj elektrických kolobežiek a obdobných prostriedkov. V záujme ochrany chodcov sa zavádza zákaz ich jazdy po chodníkoch a zároveň sa ustanovuje maximálna rýchlosť 25 km/h pre elektrické kolobežky, segwaye a ďalšie obdobné dopravné prostriedky.

Novela zároveň rozširuje okruh porušení pravidiel cestnej premávky, ktoré bude možné postihovať na základe objektívnej zodpovednosti držiteľa vozidla. Okrem prekročenia najvyššej dovolenej rýchlosti sa tento režim bude vzťahovať aj na nedodržanie bezpečnej vzdialenosti medzi vozidlami, používanie telefónu počas jazdy, jazdu v protismere a nepoužitie bezpečnostného pásu.

Novela prináša zmeny aj v oblasti získavania vodičského oprávnenia. Príprava uchádzačov sa rozdelí na teoretickú a praktickú časť, ktoré budú prebiehať samostatne. Uchádzač bude najskôr povinný absolvovať teoretickú prípravu a úspešne vykonať teoretickú skúšku, až následne bude môcť pokračovať v praktickom výcviku na autocvičisku a v cestnej premávke. Zároveň sa zavádza nová podmienka na získanie vodičského oprávnenia skupiny B, ktorou je dosiahnutie minimálne nižšieho stredného vzdelania.

Zmeny sa dotknú aj taxislužieb. Po novom bude získanie preukazu vodiča taxislužby podmienené absolvovaním teoretického preskúšania z pravidiel cestnej premávky. Držiteľia tohto preukazu budú zároveň povinní podrobiť sa opakovanému preskúšaniu každých päť rokov, pričom táto povinnosť sa bude vzťahovať aj na súčasných držiteľov preukazu prostredníctvom prechodného obdobia. Novela zároveň ukladá prevádzkovateľom taxislužby povinnosť umožniť zákazníčkovi výber jazyka komunikácie.

Novela tiež zavádza zákaz požívania alkoholu a iných návykových látok spolujazdcami na motocykloch a viacmiestnych bicykloch. Ďalšou zmenou je zníženie najvyššej dovolenej rýchlosti v pešej zóne z 20 km/h na 10 km/h.

Novelu už podpísal prezident SR Peter Pellegrini. Väčšina ustanovení nadobudne účinnosť 1. septembra 2026, pričom zmeny týkajúce sa taxislužieb budú účinné od 1. apríla 2027 a nová úprava prípravy uchádzačov o vodičské oprávnenie od 1. septembra 2027.

Viac o novele cestného zákona TU.

Novela zákona o priestupkoch

NR SR v júni schválila aj rozsiahlu novelu zákona o priestupkoch. Najvýznamnejšou zmenou je zvýšenie všeobecnej hranice pokuty, ktorá sa z doterajších 33 eur zvyšuje na 100 eur, ak osobitná právna úprava neurčuje inú sankciu. Zvyšujú sa aj limity pokút ukladaných v blokovom konaní, pričom maximálna výška pokuty sa z pôvodných 250 eur zvyšuje až na 750 eur.

Novela zároveň reaguje aj na opakované páchanie priestupkov. V prípade, ak sa osoba v priebehu 12 mesiacov opakovane dopustí priestupku proti občianskemu spolunažívaniu alebo proti majetku, bude možné uložiť vyššiu sankciu – pokutu až do výšky 2 000 eur, pričom v blokovom konaní môže dosiahnuť výšku až 1 000 eur. Cieľom úpravy je prísnejšie postihovanie recidívy a zvýšenie preventívneho účinku sankcií.

Významnou novinkou je zavedenie novej sankcie v podobe menších obecných prác. Táto sankcia bude spočívať vo vykonávaní prác v prospech obce v rozsahu 20 až 150 hodín, pričom cieľom je prispieť k zveladeniu verejného priestoru a života v obci. Právna úprava zároveň stanovuje povinnosť odpracovať najmenej 10 hodín mesačne a vykonať celú sankciu do jedného roka od právoplatnosti rozhodnutia. Menšie obecné práce bude možné uložiť aj mladistvým, a to v rozsahu 10 až 75 hodín.

Zmena zákona sa výrazne týka aj zvyšovania pokút za jednotlivé priestupky. Stručné porovnanie súčasnej a schválenej právnej úpravy nájdete TU. Novelu zákona už podpísal aj prezident SR a účinnosť nadobudne 15. júla 2026.

Viac o novele priestupkového zákona TU.

ENERGETIKA

Novela zákona o energetike

Plénum Národnej rady SR schválilo zmeny v zákone o energetike, ktoré prinášajú viaceré povinnosti. Slovenské domácnosti budú mať po novom povinnosť deklarovať, že zvýhodnene tarify využívajú výhradne na vlastnú spotrebu a nie na podnikateľské účely. Odberatelia budú musieť pri uzatváraní zmluvy predložiť vyhlásenie, že energiu odoberajú ako domácnosť a nevyužívajú ju na podnikateľské účely. Tento údaj sa zároveň stane aj povinnou súčasťou zmluvy o dodávke elektriny a plynu.

Zmeny sa dotknú aj dodávateľov energií. V prípade, ak dodávateľ energie prideliť sadzbu pre domácnosť v rozpore s pravidlami a bude o tom vedieť, pôjde o delikt, za ktorý hrozí pokuta. Novelu už podpísal prezident SR a jej účinnosť sa očakáva od 1. júla 2026.

Viac o novele zákona TU.

TRESTNÉ PRÁVO

Novela zákona o probačných a mediačných úradníkoch

V súvislosti s trendom humanizácie trestania a posilňovaním restoratívnej justície schválila Národná rada SR zmeny v zákone o probačných a mediačných úradníkoch. Keďže jedným z najčastejšie využívaných alternatívnych trestov je trest povinnej práce, novela posilňuje postavenie probačných a mediačných úradníkov pri dohľade nad výkonom tohto trestu.

Cieľom novely je zrýchliť a zefektívniť výkon trestu povinnej práce prostredníctvom presunu časti

kompetencií z predsedu senátu alebo samosudcu na probačného a mediačného úradníka. Ten bude po novom s odsúdeným prejednávať podmienky výkonu trestu a pri určovaní druhu a miesta práce bude prihliadať na jeho zdravotný stav a sociálne pomery. Zároveň bude môcť rozhodovať aj o prerušení alebo odklade výkonu trestu povinnej práce.

Novela zároveň rozširuje možnosti využitia mediácie v trestnom konaní, keď ju umožní aj pri zločinoch a obzvlášť závažných zločinoch v štádiu vykonávacieho konania. Obeť bude mať možnosť kedykoľvek svoj súhlas s mediáciou odvolať, čím sa má predísť prípadnému nátlaku alebo sekundárnej viktimizácii. Novelu už podpísal prezident SR a účinnosť nadobudne 1. augusta 2026.

Viac o novele zákona TU.

Novela Trestného zákona, Trestného poriadku a zákona o trestnej zodpovednosti právnických osôb v MPK

V medzirezortnom pripomienkovom konaní sa v súčasnosti nachádza novela viacerých právnych predpisov z oblasti trestného práva, ktorá nadväzuje na snahu posilňovať princípy restoratívnej justície v podmienkach SR. Súčasťou Trestného poriadku má byť po novom aj výslovné zakotvenie zásady restoratívnej justície spolu s novými zákonnými definíciami pojmov „restoratívna justícia“ a „postupy restoratívnej justície“. Cieľom úpravy je väčšie využívanie nástrojov, ktoré smerujú k náprave následkov trestnej činnosti, zapojeniu obete a podpore riešenia konfliktov medzi páchatelom a poškodeným.

Novela Trestného poriadku zároveň precizuje právne postavenie podozrivého, ktorému majú byť výslovne priznané viaceré procesné práva. Ide najmä o právo byť poučený o svojich právach, právo zvoliť si obhajcu a právo byť informovaný o skutočnostiach, ktoré zakladajú podozrenie voči jeho osobe. Novou úpravou sa zároveň posilňuje aj postavenie poškodeného, ktorý bude môcť na vlastné náklady vykonávať výpisky, robiť si poznámky a vyhotovovať kópie zo spisu.

Princípy restoratívnej justície sa premietajú aj do navrhovaných zmien Trestného zákona. Terminológia trestov sa má po novom upraviť na „*obmedzenia, povinnosti a sankcie*“. Novela zároveň zavádza jasnejšie vymedzenie katalógu sankcií, ktoré nie sú spojené s odňatím slobody. Cieľom úpravy je podporiť využívanie alternatívnych sankcií, reagovať na problematiku preplnenosti väzníc a zároveň zdôrazniť, že aj tresty nespojené s odňatím slobody môžu plniť účel nápravy páchatela.

Nakoľko sa novela v mnohých ohľadoch týka mediácie, má byť medzi poľahčujúce okolnosti zavedená nová skutočnosť – účasť páchatela na trestnej mediácii. Zavádza sa tiež nový dôvod mimoriadneho zníženia trestu odňatia slobody pod dolnú hranicu zákonom ustanovenej trestnej sadzby. Uplatnenie tohto dôvodu mimoriadneho zníženia trestu sa bude týkať aktívneho prístupu páchatela k náprave škodlivých následkov trestného činu. Uplatnenie tohto zníženia bude naviazané na kumulatívne splnenie dvoch podmienok.

Prvou podmienkou je náprava škody alebo spôsobenej ujmy, pričom zákon umožňuje viacero možností splnenia tejto povinnosti – napríklad úplnú náhradu škody poškodenému, uzavretie dohody o náhrade škody, prijatie iných opatrení smerujúcich k jej náhrade alebo odstránenie následkov trestného činu iným spôsobom. Druhou podmienkou je vydanie výnosu z trestnej činnosti, ak ho páchatel získal. Cieľom tejto úpravy je zabrániť tomu, aby páchatel naďalej profitoval z trestnej činnosti a zároveň získal výhodu pri ukladaní trestu.

Novela Trestného zákona sa dotkne aj jednotlivých skutkových podstát trestných činov. Vypustiť sa má skutková podstata trestného činu ohýbania práva a zároveň sa zavádza nový trestný čin porušovania práv digitálnym falšovaním. Nová úprava má reagovať na riziká spojené s vytváraním a

šírením digitálne upraveného obsahu, ktorý môže vyvolávať dojem skutočného zobrazenia alebo prejavov konkrétnej osoby bez jej súhlasu. Cieľom je posilniť ochranu demokratického zriadenia a individuálnych práv pred zneužitím technológií. Tento trestný čin sa zároveň zaradí medzi taxatívne vymedzené trestné činy, za ktoré môže byť podľa zákona o trestnej zodpovednosti právnických osôb zodpovedná aj právnická osoba.

Viac o návrhu novely zákonov TU.

Výklad ústavného zákona č. 493/2011 Z. z. o rozpočtovej zodpovednosti (PL. ÚS 6/2026)

V konaní vedenom pod sp. zn. PL. ÚS 6/2026 sa Ústavný súd Slovenskej republiky zaoberal výkladom ustanovení ústavného zákona o rozpočtovej zodpovednosti, konkrétne povinnosťou vlády požiadať Národnú radu SR o vyslovenie dôvery po prekročení zákonom stanovenej hranice verejného dlhu.

Ústavný súd vo svojom rozhodnutí dospel k záveru, že vláda je v takom prípade povinná konať bez zbytočného odkladu, teda hneď po tom, ako nastanú podmienky na uplatnenie tejto povinnosti.

Súd zároveň odmietol výklad, podľa ktorého by vláda mala na podanie žiadosti o vyslovenie dôvery automaticky k dispozícii 30-dňovú lehotu. Podľa Ústavného súdu je účelom predmetného ustanovenia zabezpečiť okamžitú politickú zodpovednosť vlády pri prekročení stanovených limitov zadlženosti štátu. Rozhodnutie zároveň zdôraznilo, že aj Národná rada SR má povinnosť o takejto žiadosti rozhodnúť bez zbytočného odkladu. Ústavný súd tak poskytol záväzný výklad sporného ustanovenia a spresnil ústavné požiadavky na postup ústavných orgánov pri uplatňovaní mechanizmov dlhovej brzdy.

V reakcii na toto rozhodnutie požiadala súčasná Vláda SR Národnú radu o vyslovenie dôvery. Dôveru jej následne vyslovilo 78 poslancov.

Viac o rozhodnutí Ústavného súdu SR TU.

Autor: Branislav Balušinský

<https://www.relevans.sk/monitoring-pravnych-predpisov-06-26>